

amikor Heródiás - ironikus, groteszk hangvételű, modern zenének megfelelő mozgásnyelven „fölkészíti” a lányát Heródes elbolondítására: az „örök női fölény” kiszolgáltatottságon, alávetett-ségen alapuló lényegét fejezi ki a jelenet.

Tisztává égető szerelem, testi-lelki-eszmei azonosulás képe a Jánossal való harmadik találkozás: Salome kék fátyla mintha a keresztény tan, vallás érzelmi vállalását (is) szimbolizálná.

Érdekes pillanata az előadásnak, amikor a koronatanú, a vallani szándékozó Ismeretlen szír katona megszólal (Köllő leleménye ez is), de szavait nyílvessző szegi. S legvégül csöndesen patetikus mondatokat hallunk Jánosról: egy élet volt az övé, melynek nem volt tartománya, s az egyetlen szent, akinek a születés-napját ünnepli a keresztény egyház.

Preisinger Éva a címszerepben: ideális megoldás (az előadás kitűnő maszkjai is az ő teljesítményét dicsérik). Sokat van színen, és vonzása mit sem csökken. Távol-keleti mozgáskultúrán alapuló szó-lói azt bizonyítják, hogy a pantomim nélkülözhetetlen tényezője a balett-tudás.

Sokarcú figurát jelenít meg Keresztelő Szent Jánosként Sulyok Lajos, nem lankadó tempóval, átéléssel; patetikus és groteszk vonásokat egyforma tehetséggel képes megrajzolni. Hibátlan alakítás Kasovitz Tündée mint Erzsébet: a szentképbábrázolatba hús-vér asszonyt lop be-le. A szelíd lobogású Jézus (Melczer-Lukács Géza) mellett figyelmet érdemel a féltékenység alakváltozatait szinte észrevétlen gazdagsággal megjelenítő Dutombe Danielle (Heródiás), s a Szír katona (és a hóhér) szerepében magabiztosan, becsvágyón föllépő Tímár Tamás.

Az, hogy a színpad tánckarvezető balettimestert is jegyez (Vásárhelyi Sándor), jelzi: a Dominó Pantomim Egyesület a szakmai maximumot igyekszik megvalósítani. Grusz Miklós és Melczer-Lukács Géza értékes, ázsiai és tán afrikai folklóranyagot dzsesszes elemekkel és klasszikusokat földolgozó zenével elegyítő összeállításán múltott az előadás sikere. Csikós Mihály játéktere - a legyezőszerű, szényitható színes paravánokkal, a főszereplők maszkjaival ékesített oltárpulpitussal közepén -- ízlésesen és ötletesen aknázták ki a lehetőségeket. A stílizált korhűség, s a mozgás igényei szerint alkotott változatos, bár olykor talányos jelmezeket Kiss Anikó a részleteiben gazdag, mondanivalójában figyelemre méltó, de vitára is ösztönző előadáshoz.

RÓNA KATALIN

Beat-rock problémák

Az Üvöltés és a Farkasok a Rock Színházban

Május 28-án tartotta új bemutatóját a Rock Színház. A Budapesti Gyermekszínház adott ideiglenes otthont a vállalkozásnak. Vállalkozás - ma már korántsem illethetnének az elnevezéssel, hiszen az *Evita*, a *Sztárcsinálók*, a *West Side Story* előadása után az együttes méltán tarthat igényt a színház kifejezésre. Annak ellenére, hogy állandó otthona nincs, hogy fontos előadásaival is csak bekönyörögheti magát egy-egy színházterembe, amelynek adottságai legtöbbször alkalmatlanok nagyobb zenei igényű előadások befogadására.

Az Országos Színházi Találkozón vita folyik a Rock Színház előadásáról is, és nem éppen a legelismertebb hangon szólnak az új produkcióról.

Június 4-én a Magyar Rádió közleményben ismerteti, hogy a Rock Színház aznapi és másnapi előadása technikai okokból elmarad. A jegyek június 7-érc és 8-ára érvényesek.

Június 6-án június 2-i keltezéssel a szerkesztőségekbe levél érkezik Vándorfi Lászlótól, az *Üvöltés* szerkesztő-rendezőjétől, amelyben közli, hogy június t-től kezdve nem vállal felelősséget az előadásért, amelyet a színház művészeti vezetője az ő távollétében átszerkesztett és átrendezett.

Június 7-én a Gyermekszínház előtt toporog a közönség. Sem a lapok, sem a Rádió nem adott hírt arról, hogy ismét elmarad az előadás. A portás közli, sajnos betegség (!?) miatt egész héten nem játsszák a darabokat. Hogy mikor lesz a következő? Ő nem tudja. (Érdekes: az egyik főszereplő, Szakácsi Sándor száll ki a színház előtt egy taxiból. Vajon föllépésre érkezett? Tán ő sem tudja, hogy nincs előadás?)

Kósza hírek keringenek az együttes művészeti vezetője, Miklós Tibor és Vándorfi László, a meghívott rendező vitájáról-nézeteltéréséről-összetűzéséről. Aztán a békítgetésekről. Átszerkesztésről, átalakításról, átrendezésről, egy koncertműsor programbavételéről. Meg ar

ról is, hogy nincs más baj, minthogy a Paulay Ede utcai ház lakói tiltakoznak a késő esti zajok miatt. Konkrétum nincs, csak azt mondják... Ám előadás sincs. Aztán egyszerre csak újra játsszák a *Farkasokat* és a sok vihart kavart *Üvöltést* is. Miután jelen sorok írójának a többszörösen elmaradt előadásra volt jegye, a továbbiakban csak arról a produkcióról szólhat, amelyet a „viharok” elültével látott.

Nos, mindezt nem az alábbiakban következő kritika mentegetőzéseként vettem papírra. Épp ellenkezőleg. Arról szeretnék szólni, hogyan lehet egy színház „veszte” a közönség elé vitt bevillongás. Hogy ugyanis a „nagyérdemű”-nek semmi köze sincs ahhoz, hogy a művészeti vezető és a rendező egyet-ért-e egy előadással kapcsolatban vagy sem. Mindezt a bemutató előtt kell el-dönteni. Nem tudom, volt-e szükség a darab átszerkesztésére-átrendezésére.

De elképzelhetetlennek tartom, hogy az elmúlt fél esztendő (azóta nem volt ugyanis rock színházi bemutató) ne lett volna elegendő annak eldöntésére-megvitatására, mi és hogyan kerüljön be az *Üvöltés* előadásába. Az utóbbi hónap pedig annak (azóta már többé-kevésbé állnia kellett a produkciónak) művészeti megvitatására. Nem vonható kétségbe, hogy egy színház művészeti vezetőjének joga, sőt kötelessége művészi ítéletet mondani színházának előadásáról. Még az is elképzelhető, hogy vendégként hívott rendezőjének munkájával művészi vagy ideológiai okokból nem ért egyet. De csak a bemutató előtt. És főleg nem a közönség szeme láttára, a közönség rovására. Lett volna idő és mód a vitás kérdések megoldására. Még az is elfogadhatóbb, ha egy bemutató néhány hetet késik -- láttunk már ilyet kötött bemutatószámú állandó színházak életében is.

Persze mindezt magyarázható színházvezetői tapasztalatlansággal. Mégis épp a tapasztalatszerzés kedvéért érdemes elmondani, hogy a jövőben ne vehesse számára a világ a Rock Színházat. Legalábbis ne rossz ügyvel kapcsolatban. Nem lenne ilyen fájdalmas erről beszélni, ha az egyfelvonásos rockelőadások legalább igazolni tudták volna a hercehurcát. Ám ezek a darabok aligha lesznek időállóak, a Rock Színház ténykedését fémjelző alkotások. Gyöngé, összetakolt darabokról van ugyanis szó, amelyeket helyen-ként vitathatatlanul magas művészi színvonalon, technikai fölkészültséggel adnak elő az együttes tagjai.

Szakácsi Sándor és Csarnó Zsuzsanna az Üvöltésben (Rock Színház)

Lett légyen bármily nagyszerű is egy koncertprogram, aligha tekinthető színházi eseménynek. A színvonalasan előadott, laza szárra fűzött, színpadhoz kötött dalbetétek semmiképpen sem nevezhetők drámának, drámai helyzetek, drámai vonalvezetés híján. S bár jóindulattal próbálkoznak, zenés drámai kísérletnek tekinthetjük ezeket a produkciókat, mégis tudomásul kell venni, a színpad művészetének vannak szabályai, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni. S attól nem lesz egy szemelvénygyűjteményből dráma, passiójáték, ha világhírű dalok, megzenésített versrészletek sorjáznak egymás után. Miként egy túlegyszerűsített, főként frázisokból álló történetecske sem válik drámává, ha nincs igazán színpadra fogalmazva. Tesék végre tudomásul venni, hogy a drámaírás, a dramaturgia is legalább oly fontos mesterség a színházban, még a zenés színházban is, mint a dalszövegírás, a zeneszerzés, a koreográfia vagy a rendezés.

Tehát mi is történik a Rock Színház két darabjában?

Az Üvöltés színpadán zászlókkal takart biblikus pózba merevedve fogad a Fater, a Polgár, a Hölyg, a Szerető, a Rendőr, Mária, a Srác, a Fiú, a Lány, a Lázító és a Hitetlen. Köröttük gitárosok, fiatalok és rohamcsapat. Elöl közösen a

Bohóc. A beatnemzedék történetének megszólaltatói. Allen Ginsberg, Baldwin, Ferlinghetti, Walt Whitman, Dan Propper, Bob Dylan, Roger Waters, Paul Simon, Art Garfunkel, a Rolling Stones szövegrészletei, versei, dalai egy nemzedék történetéről regélnek, életérzést szövegezik meg, fejeznek ki keményen, célzatosan. Am szó sincs arról, hogy a darab a beat apostolainak megszületéséről, életéről, kísértéseikről, pusztulásukról, a beatzenén felnőtt nemzedék tudatában való megjelenéséről vallana, ahogy azt nagyot óhajtoan az előadás létrehozói emlegették. Ugyanis ehhez nem szemelvénygyűjteményre, hanem zenés drámára lett volna szükség. Nem szólva arról, hogy még a legjobb indultal is tárgyi tévedésnek tekinthető a beatnemzedék gondolatvilágának elegette a *Hair* és a *Jézus Krisztus szupersztár* muzsikájával éltetett ifjúság mentalitásával. Lehet föllelni az életérzésben valamiféle hasonlóságot, de alapvetően másról van szó. Mítoszuk más talajból táplálkozik, gondolataik más úton járnak. Ginsberg programadó *Üvöltésben* megfogalmazott, az átlag polgári létet tagadó mindenható antikonformizmus nem hozható össze a *Hair* háborútagadásával, Jézus Krisztus szupersztárrá magasodásával, a hippizmus flower-power életszemléletével. A ginsbergi (*Üvöltés*

és életérzése legföljebb hasonlítható, de csak nagyon a felszínen, a beatnemzedék után következő pop-rock muzsikán nyugvó világszemlélettel. Mindennek nem elsősorban zenei alapanyaga, sokkal inkább társadalmi töltése nyugszik más alapokon. S még akkor sem térhetünk napirendre e kérdés fölött, ha tudomásul vesszük, hogy mindez egy olyan országban és egy olyan nemzedék munkájából született, ahol a társadalmi fejlődés következtében lényegében kimaradt a beatnemzedék sorsfordulója, amely csak hírből, az irodalomból és a muzsikából ismerheti az Üvöltés-kor-szak problematikáját.

Mindezt a színház egy passiójáték keretében igyekszik „eladni”. Passiójáték-ként, annak megszokványosabb, megszablonosabb, semmiféle belső tartalmat el nem áruló, annál inkább külsőségekre törekvő eszközeivel. Reinthaller Éva koreográfiája ezúttal semmi újat nem hoz. Nagy vonulásokkal, szokványos táncmozgásokkal követni igyekszik Vándorfi László inkább szerkesztett, mint rendezett montázsát. A forma jól emlékeztet az utolsó húsz esztendőben az egyetemi és amatőr együttesek bemutatásában nem egyszer látott passiójátékokra. Amivel kevesebb azoknál: az új gondolat hiánya. Amivel több: az egy most már valóban fölkészült, összehangolt együttes nagyszerű zenei teljesítménye. Nagy Anikó, Füstli Molnár Éva, Bardóczy Attila, Borbély Sándor és lényegében a társulat valamennyi tagja zenei és tánccos készenléttel, színészi készséggel szolgálhatná az igazi zenés színházat.

A *Farkasok* magyarországi bemutatója nem keveset váratott magára. A produkció már a múlt évben négy díjat hozott el egy helsinki fesztiválról, és a 25. New York-i tévéfesztiválon elnyerte a zenei kategória díját.

A világpusztulás után életben maradt fiatalok primitív hordává züllebenek. Egyetlen Öreg él köztük, aki még emlékszik az egykori humánusra, az igazi emberi értékekre. És egy ifjú párban sejlik föl a tiszta szerelem. Am a farkastörvények nem tűrik az eszményeket: a Lányt meggyalázzák, az Öregot keresztre feszítik. Csak a megvert Fiú képes fölvenni a harcot, hogy aztán elkeseredett-elszánt küzdelemben legyőzze a horda tagjait. A leegyszerűsített történet sematikus humanizmusával riasztóan emlékeztet épp arra a frázisokból, közhelyekből álló színházra, amelyet a Rock Színház létreho-

zói szívből elvetni igyekeztek. Miként a szívbemarkoló szerelmi történet sem képes több lenni egy sokszorosan megírt-elmondott-eljátszott szerelmi történetecskénél, amelyet egyáltalán nem erő-sít föl, nem korszerűsít a mindvégig jelenlévő Krisztus-motívum. Valójában másként, de ugyanaz okozza a gondot, mint a megelőző rockmontáznál. A dalok és a közöttük kihúzott történetzalacska nem jelent valódi drámát. A forgatókönyv négy alkotója, Miklós Tibor (egyben dalszövegíró), Kovácsi János (egyben rendező), Reinthaller Éva (egyben koreográfus), Várkonyi Mátyás (egyben zeneszerző) talán az együttes munka valamiféle félreértett, túlértelmezett jó szándékából nem volt képes egységes drámai szöveget létrehozni. Helyette a nagy szólamokat, a konvencionális gondolatokat hangsúlyozták. S közben nem vették észre, hogy a „librettó”, a zene és a tánc lassan elcsordogál valami-féle kétségtelenül keményítettnek tűnő operett-szentalizmus irányába. Hiába Prókai Annamária, Szolnoki Tibor és Makrai Pál színészi igyekezete, s tartalmi modorosságra csak színészi modorosság felelhet.

A Rock Színház ambícióját támogatni, üdvözölni kell. S valóban nem kell, nem szabad a sikerek után egy sikerületlen produkció alapján pálcát törni fölötte. De épp a már elért zenei színvonal, a ko-

rabi teljesítmények miatt nem figyelmeztetni a már látható és élesen jelentkező problémákra, a félresiklásra, több lenne, mint hiba.

Üvöltés (Rock Színház)

Szerkesztette és rendezte: Vándorfi László, *magyar dalszövegek:* Miklós Tibor, *zenéjét szerkesztette és részben szerezte:* Várkonyi Mátyás, *koreográfia:* Reinthaller Éva, *díszlet:* Pelyhe János, *Jelmez:* Jusztin Júlia.

Szereplők: Szakácsi Sándor m.v.

Bard

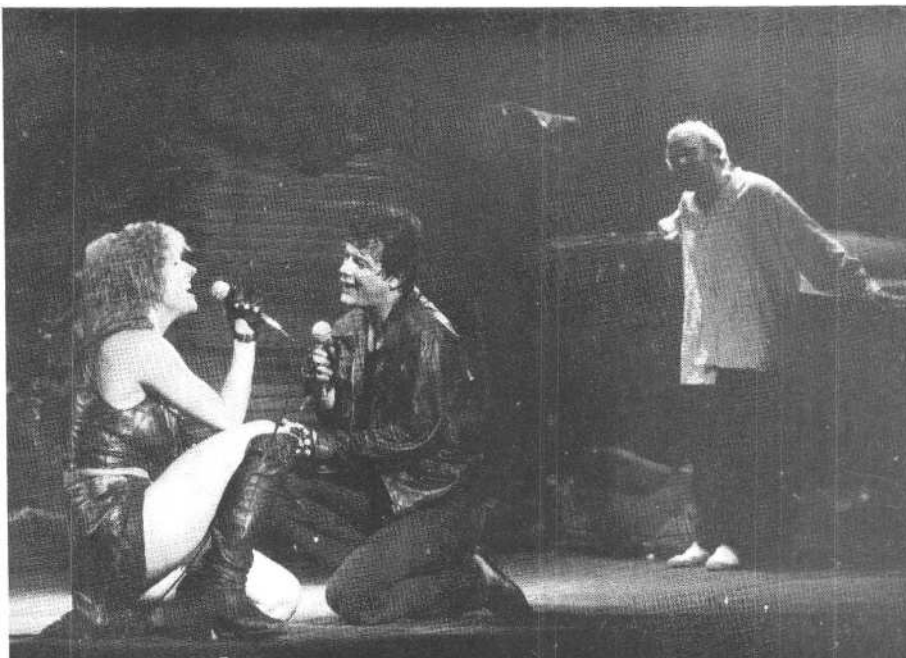
óczy Attila m.v., Bősze György m.v. Borbély Sándor m.v., Nagy Anikó, Füsti Molnár Éva, Csuha Lajos, Balogh Bodor Attila, Forró István, Guttin András, Rovó Rézi, Homonyik Sándor, Sasvári Sándor, Sz. Nagy Ildikó, Nagy Ildikó, Seres Csilla, Krassói Gabriella, Lendvai Észter, Szabó Endre, Bodrogi Imre, Csarnó Zsuzsa, Gajdos József.

Farkasok

Zeneszerző: Várkonyi Mátyás, *dalszöveg:* Miklós Tibor, *Forgatókönyv:* Miklós Tibor, Kovácsi János, Reinthaller Éva, Várkonyi Mátyás, *rendező:* Kovácsi János, *koreográfus:* balettasszisztens: Stimác Gabriella, *díszlet:* Meller András, *jelmez:* Horváth Kata.

Szereplők: Prókai Annamária, Szolnoki Tibor, Makrai Pál, Kovács Kriszta, Gajdos József, Várkonyi Szilvia, G. Szabó Sándor, Tóth Szabó Szilvia, Horváth Éva, Lukácsi József, Csarnó Zsuzsa, Laklóth Aladár, Petridisz Hrisztosz,

Prókai Annamária, Szolnoki Tibor és Makrai Pál a Farkasokban (MTI-foto - Földi Imre felvételei)

CSÁKI JUDIT

Kőszegi kettős

Két Páskándi-dráma Kőszegen

Kőszeg örül a nyári színháznak. Az előadásokat plakáttömeg hirdeti, a kocsmá, a tejivó, a cukrászda ajtaján-ablakán: ide mindenkit elvárnak. A város példás vendégszeretettel veszi körül a művészeket, a közönséget. Szébbik arcát mutatja a sétálónak ha ugyan van neki más-milyen egyáltalán. A kifinomult ízléssel helyreállított épületek közti utcácskákban a sok évszázados történelem írta színjáték díszletei és atmoszférája sugallja. Kőszeg, akárcsak Gyula az ország másik végén, nyaranta talán a veretes történelmi drámák otthona lehet. Vagy egyszerűen: Tháliáé,

Érre s ebben is az előbbire - „játszik rá” a szépen rendbe hozott Jurisics-vár is. A belső udvar jó adottságú játék-tér; viszonylag tágas - és az eddigi előadásokon joggal osztott - színpad építését sugallja, de játszani lehet az árkádot, az ablakokat, kapukat, ajtókat is.

A város vendégei

Kőszeg nyári színháza mindössze második szezonját tartotta idén, s eddig mind-két nyarat Páskándi Géza „jegyezte”. Tavaly *Az ígéret ostroma avagy Félhold és telihold*, idén az *Isten csalétkéi* című drámáját mutatták be. Indításnak a „házi-szerző” alkalmazása tulajdonképpen jó ötlet a város vezetői részéről, hiszen egy lendületből két évet láthattak többé-kevésbé biztosítottnak, idén még néhány-szor eljátszathatták a tavaly bemutatott művet is. Ám a nagyobb múltat számláló nyári színházi városok tapasztalata azt is megmutatja, hogy az állandósított háziszerzősködés nem kevés művészi s egyéb tehertétellel jár, a már-már obligát szerző neve a színlapot legalább olyan fontossá válhat, mint maga a gyengébben vagy jobban sikerült mű.

•A játék másik összetevője a jórészt állandónak látszó társulat, Romhányi László vezetésével. S bár a plakátokon gondosan kerülnek (ugyan miért?) a Magyar Színkör nevét, nagyjából mégiscsak a színházi szövetkezet tagjai a játszó személyek. A két mű és a két elő-